

«NAŠ GLAS» izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/L. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenke in upokojece

Zadruharjem vsega sveta!

Mednarodna zadruga zveza je začetek avgusta razposlala vsem včlanjenim zadrugnim organizacijam po vsem svetu sledeči poziv, ki ga objavljamo, da si nas medtem dogodka že prehiteli in je v Evropi izbruhnila vojna, ki je zajela več narodov in držav. Poziv se glasi:

»V tem usode polnem času, v katerem je človeštvo bolj kot kdaj v zadnjih dvajsetih letih ogroženo, da izbruhne nova krvava svetovna vojna, se Mednarodna zadruga zveza ponovno obrača s pozivom na 70 milijonov zadrugnikov, ki so včlanjeni v njenih vrstah, in na milijone zadrugnikov, ki so združeni v drugih organizacijah, da zdaj in z doslej še ne doseženo koncentracijo svoje volje zastavijo vse sile prepričanja, vso svojo moč kot državljani, vso težo svojih zadrugnih organizacij in ves moralni vpliv zadrugnih idealov, da nasprotnikom svetovnega miru preprečijo izsvetlovanje svetovni konflikt, ki bi upropastil milijone in uničil v velikem obsegu samo človeško kulturo.

Zadrugno gibanje, ki ga zastopamo, ne pozna nobenih meja, nobenih razlik barve, rase in vere. Njegov gospodarski sestav vsebuje bitne prvine v pravičnosti zasnovanega gospodarstva, in katerih se lahko zgradi industrija in svetovna trgovina, in po katerih se naravna bogastva in njih izraba lahko porazdeli v skladu s potrebami človeštva. Ta sistem je bil skoraj v vseh državah sveta, kjer obstoja urejeno gospodarsko življenje, preizkušeno. Zadostovalo bo, če za sedaj poudarimo, da morejo njegove po-

polne uspehe dokazati veliko število priči in izdatni, izpričani uspehi.

Načrt in delo Mednarodne zadrugne zveze ne pozna nobenih razlik med političnimi strankami ali veroizpovedmi. Zveza zagovarja vse obsegajoče bratstvo, pravičnost, svobodo in mirno sožitje celotne človeške družbe.

Zadrugniki in zadrugne organizacije imajo prav zdaj možnost, da svoje zahteve za doseg temeljnih pravic družbe in naših velikih idealov v vsem obsegu mobilizirajo. Odgovorna naloga zadrugnikov vsega sveta je, da podpro vse ukrepe in vsa sredstva in da pred vso javnostjo zagovarjajo vse, kar bi moglo prispevati k temu, da se svetovni dogodki usmerijo s potov razdejanja na pot pameti, medsebojnega razumevanja in prijateljstva med vsemi narodi.

Zadrugnike pozivamo, naj smatrajo te naloge ne samo kot sredstvo za odstranitev sedanje krize, ne samo kot izhod iz grozeče nevarnosti, temveč naj te naloge izpolnijo kot dokončni korak na potu k uresničenju prava, pravičnosti in svobode med narodi, ki edino morejo zavarovati napredek človeštvu in mir na svetu.

Zadrugniki vsega sveta, dvignite se v milijonih, otesite se vseh duhovnih pridržkov in predsodkov, ki bi mogli vašo delavnost ovirati, zapostavite svoje gospodarske interese in se zavzemite z vso silo za skupnost narodov vseh dežel v boju za zmago pravice.

V imenu Mednarodne zadrugne zveze:

Vainö Tanner, predsednik.

Henry J. May, glavni tajnik.

— a: Jubilej zaslužnega organizatorja

V nekaj dnevih, na dan 25. septembra, bo obhajal osemdesetletnico rojstva g. Makso Lilleg, eden prvih začetnikov uradniške stanovske organizacije med Slovenci. Starejšim tovarišem je njegova mnogostranska delavnost še mnogo bolj znana, kakor mlajšim, ki so prišli v državno službo šele v časih, ko je društveno gibanje med državnim uslužbenstvom že pričelo pojmati. Prav zato je še tembolj potrebno, da ob tem lepem življenjskem jubileju vsaj na kratko v bežnih obrisih pregledamo delo, ki ga je jubilan opravljal za naš stan. Pomen njegovega dolgoletnega stanovskega prizadevanja je tako velik, da ga ne bo mogel prezreti nihče, ki se bo kdaj zanimal za organizacijsko gibanje slovenskega državnega uslužbenstva. Saj je z Lillegovim imenom skoraj neločljivo povezana vsa zgodovina našega strokovnega in stanovskega združevanja do zadnjih let.

Makso Lilleg je že davno pred vojno pričel med drž. uslužbenci pri nas orati ledino in treba je bilo izredno velikega optimizma, vere vase in navdušenja za stvar, da pri tem nevaležnemu poslu ni predčasno omagal. Početki uradniške organizacije so bili tudi pri nas zvezani s težkočami in ovirami, vendar je njegovo neutrudno delo premagalo tudi najhujše zapreke.

Dobrih trideset let je že tega, odkar se je Makso Lilleg začel uveljavljati v organizaciji stroke, kateri je sam pripadal. Bil je dolga leta predsednik tedanjega »Društva davčnih uradnikov« in kasneje načeloval združenim uradniškim organizacijam na bivšem Kranjskem. Njegovo delo je med drugim tudi tedanji prvi osnutek pravil za zvezo vseh kranjskih uradniških društev. Pri izdelovanju avstrijske uradniške pragmatike je Lilleg odločilno sodeloval in kot zastopnik kranjskega uslužbenstva ponovno in uspešno posredoval v dunajskem par-

lamentu. Kot občinski svetnik je prav vneto in iniciativno sodeloval pri pripravljanju prve res moderne službene pragmatike ljubljanskih mestnih uslužbencev.

Med svetovno vojno je bil, čeprav še v aktivni drž. službi — saj je stopil v pokoj šele leta 1923., po dolgih 46 letih službovanja, — zaposlen pri občinski aprovizaciji v Ljubljani, kateri je posvetil vse svoje nemale organizacijske sposobnosti. Pri tem je s prirojenim človekoljubnostjo znal modro omiliti marsikatero trdoto prestrogih predpisov in pomagati v vseh, res upoštevanja vrednih primerih. S tem njegovim javnim delovanjem so združeni marsikateri lepi spomini, ki se kažejo v hvaležnosti ljudi, ki so imeli posla z njim.

Komaj se je po vojni spet začelo živahnejše društveno življenje, je bil Lilleg spet eden prvih med uradniškimi organizatorji. Že v decembru 1918. je začutil potrebo združiti vsa slovenska društva drž. uslužbencev v krepko celoto. Ustanovil je v ta namen Društvo državnih nameščenecv za Slovenijo, ki je postalo predhodnik poznejše Osrednje zveze državnih nameščenecv, toda kmalu je spoznal, da se mora organizacija razširiti na vso državo, če naj bo njeno delovanje res uspešno. Najprej je v ta namen navezal stike z organizacijo hrvatskih javnih uslužbencev v Zagrebu, s tamkajšnjim Savezom javnih namještenika. — Meseca julija 1919. je bila na skupni seji obeh organizacij ustanovljena v Zagrebu »Centralna zveza javnih nameščenecv kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev«. Pozneje je bil sedež te zveze prenesen v Beograd, njeno ime se je pa spremenilo v »Glavni savez državnih činovnika i službenika«. Zagrebška Centralna zveza je kot eno prvih svojih dejanj pričela izdajati skupno uradniško glasilo, namreč »Naš Glas«.

»Naš Glas« je prvokrat izšel dne 1. avgusta 1919., in sicer v Ljubljani. Pisan je bil večinoma slovensko, objavljali je pa tudi hrvatske članke, dokler se ni septembra 1920. razdelil v dva ločena lista, namreč v ljubljanskega, ki je ostal glasilo slovenske uradniške organizacije, in v zagrebškega, ki tudi še danes izhaja pod istim imenom: »Naš Glas« v hrvatskem jeziku kot organ zagrebške Udruge javnih namještenika i umirovljenika. Pri ustanovitvi »Našega Glasa« je odločilno sodeloval tudi Makso Lilleg, ki je od razida ljubljanske Zveze tudi član konzorcija lista vse do danes.

V dvajsetih letnikih našega lista bo našel zgodovinar na nešteti straneh dokaze o delovanju našega jubilara na področju organizacijskega udejstvovanja slovenskih državnih uslužbencev. Iz objavljenih obširnih zapisnikov nekdanje naše Zveze državnih nameščenecv in upokojecev v Ljubljani bo mogel posneti vso njegovo razgibanost in mnogostransko prizadevnost, iz poročil o naših shodih, zborovanjih in zadrugnem gibanju mu bo pa postalo jasno, kako neutrudno delaven je bil Lilleg na vseh popriših vse do konca svojega javnega udejstvovanja. Da so si slovenski drž. uslužbenci tako vzorno zgradili sestav svoje organizacije, je v veliki meri Lillegova zasluga.

Ko je leta 1927. zaradi časne bolehnosti Lilleg odločil predsedniško čast, ga je Zveza v zahvalo za njegovo delo izvolila za častnega dosmrtnega predsednika. Toda komaj tri leta kasneje je bil vnovič izvoljen za predsednika in ostal na tem mestu, dokler ni bila Zveza zaradi predpisov tedanjega uradniškega zakona primorana raziti se. Prav v teh letih je Lilleg kot vpliven uradniški organizator nešteto krat in z uspehom interveniral v Beogradu pri odločujočih činiteljih in s temi svojimi intervencijami preprečil marsikatero poslabšanje določil pripravljajočega se našega sedanjega uradniškega zakona. Ko je morala Zveza leta 1931. likvidirati, se Lilleg vendarle še ni

umaknil popolnoma v zatišje, temveč je ostal, navzlic svojim visokim letom še borben in poln ognja na čelu Društva državnih upokojecev in ga vodil do pred nekaj leti, ko ga je zrahlanje zdravje prisililo, da je odločil to častno mesto. Svojo funkcijo v konzorciju Našega Glasa pa opravlja še naprej.

Ko zdaj obhaja svojo osemdesetletnico, ga lahko navdaja prijetna zavest, da je vse življenje delal za druge, da ni nikoli miroval in brezdelno držal križem rok, temveč da je vselej in povsod skušal kar največ koristiti drugim, svojemu stanu, celoti. Samo izredno trdno zdravje mu je omogočilo, da je prestal vse velike fizične napore, dobra volja in skladnost duha ter uravnotežen značaj so mu pa pomagali prenesti premnoge udarce, marsikatero razočaranje in tudi neuspeh v dolgih desetletjih stanovske borbe. Tako je ostal Makso Lilleg vselej blag, strpljiv, žilav delavec in mladeniško navdušen borec za skupno stvar. V najneugodnejših razmerah si je ohranil tisti tako redki vedri optimizem, da so mu posamezniki to celo zamerjali. Toda prav ta poteza ga je storila vsem tovarišem in znancem tako ljubega, ta neuničljiva življenjska sila in pripravljenost vselej, tudi v najneprijetnejših trenutkih najti vsaj trohico svetlobe in upanja. Vselej je našel za tovariša v stiski in nadlogi tolažilno besedo, omahljivce je bodril, obupance krepil, vsem pa je bil vselej vzgled marljivosti in požrtvovalne nesebičnosti. Zlasti naša mladina in vsi mlajši stanovski tovariši bi mogli v njem najti pravega vzornika stanovske zavdnosti in zvestobe.

Ob častitljivem življenjskem jubileju je dolžnost vseh slovenskih državnih uslužbencev, da se s hvaležnostjo spominjamo Maksa Lillega, enega prvih in najvztrajnejših delavcev za naše skupne interese.

Zato mu tudi naš list, katerega je pomagal ustanoviti, kliče

AD MULTOS ANNOS!

Stališče poštних uradnikov

Po poročilih osrednjega odbora in po obravnavanju vseh organizacijskih vprašanj in strokovnih problemov so zborovalci na kongresu Združenja uradnikov p. t. t. stroke, ki je bil konec julija v Splitu, ugotovili sledeče:

1. Svoboda je prvi in najvažnejši pogoj za pravilno življenje in razvitek sleherne strokovne organizacije. Kakor noben živ organizem ne more obstati brez sončne svetlobe, tako si tudi življenja strokovne organizacije ne moremo predstavljati brez svobode in demokracije.

Kakor vse druge strokovne organizacije je tudi naše Združenje v minulemu letu zašlo v položaj, da je moralo braniti svojo stanovsko samostojnost. Splošne razmere so ga postavile pred izbiro: ali da stopi v časten boj za obvarovanje strokovne samouprave ali pa da se izneveri temeljnemu načelu svoje stanovske demokracije in postane podružnica politične stranke. V zavesti, da se vsaka organizacija more zares zavzemati in boriti za pravice članstva samo tedaj, če je izven vseh političnih vplivov, je naše Združenje, da si z velikim tveganjem, izbralo prvo pot.

Ozira se se na povedano, kongres najenergičneje obsoja vse, ki so hoteli zadušiti svobodo javne besede in dela strokovnih organizacij. Prav tako kongres najenergičneje obsoja delo tistih naših tovarišev, ki so skušali s pomočjo političnih strank zaradi svojih osebnih in sebičnih koristi podreti temelje naše organizacije in ji onemogočiti de-

lovanje s tem, da jo postavijo v službo politične stranke.

Tudi ob ti priliki kongres najsvečaneje proglašja in podčrtava, da so prizadevanja naše organizacije postavljena v službo stroke, p. t. t. osebjia in ljudstva, da temelje na najširših načelih strokovne demokracije in da je celotno delovanje naše organizacije utemeljeno na čisto stanovski podlagi.

To svoje stališče in ta načela smatra naša organizacija za vrhovni zakon, katerega ne more in ne sme zapustiti.

2. Največje poročilo za uresničenje svojih namenov in pravic kakor tudi tistih, ki so življenjskega pomena za uradniški stan in za ljudstvo, iz katerega so le-ti prišli, vidi naše Združenje v sodelovanju vseh strokovnih organizacij.

Ker razumeva nujnost in značaj tega sodelovanja, zlasti danes, ko je nujno potrebno združiti vse narodne sile za ohranitev samostojnosti in svobode, zahteva naše Združenje, da se odpravi odst. 11. § 76. u. z., ki onemogoča široko in resnično sodelovanje vseh strokovnih organizacij državnih uslužbencev.

3. Naše Združenje želi in hoče sodelovati z ministrstvom za pošto, telegraf in telefon. Smatra da je to sodelovanje neobhodnega in usodnega pomena za napredek stroke in osebjia. — Toda, da bi bilo resnično in obojestransko koristno, je treba razumeti, da je poštni uslužbenec tisti živi organizem, ki s svojim delom giblje ves

mehanizem pošte, telegrafa in telefona, in da bi brez njega kot glavnega delavca bile tudi najbolj dovršene instalacije brez pomena — da mu je torej treba dati prednost pred mrtvimi predmeti. Razen tega je treba razumeti, da dejanske časovne potrebe in razmere, v katerih živimo, ukazujejo, da se v službi uporabljajo načela socialne pravičnosti nasproti zahtevam osebjia in dejanskim potrebam stroke. Končno je treba razumeti, da je nepobitna pravica Združenja kot zastopnika skoro celotnega poštnega uradništva, da zahteva sodelovanje v vseh važnih upravnih dejanjih, ki se tičejo p. t. t. osebjia in stroke.

4. Naš list »Jugoslovenska p. t. t.«, kot glavno orodje v boju, je stal odločno na braniku pravnega in gmotnega položaja p. t. t. uradnikov, opravljal hkrati pomembno vlogo v kulturnem in ideološkem vzgajanju članstva, izražal vselej najgloblje želje in občutke poštne uradnikov, in mora zaradi tega tudi tak ostati.

5. Enovit pogled na vsa naša organizacijska vprašanja, dviganje strokovne zavesti članstva, skladno sodelovanje izvršnega odbora in sekcij, organizacijska disciplina, stalno poudarjanje splošnih koristi pred krajevnimi, obramba stanovske samostojnosti in načela stanovske demokracije — to so glavni pogoji, da naša organizacija uspešno koraka v borbi za dosego svojih namenov. Kongres to podčrtava kot temeljne zahteve, na katerih mora sloneti celotno delo Združenja, in naroča vsakemu članu in vsaki organizacijski edinici, da ta načela gradi naprej, jih pogloblja, brani in poudarja.

6. Kongres ugotavlja, da je bilo delo organizacijskih edinic lani glede obrambe stanovske samostojnosti pozitivno. Da bi bilo delo prihodnje leto še plodnejše in pravilnejše, je predvsem treba, da vse edince na svojih področjih najpazljivejše utrjujejo stanovsko zavest med članstvom in da pridobivajo kar največ tistih tovarišev, ki so še izven naših vrst. Temu delu naj sekcijski odbori posvetijo največjo pozornost. Glavni odbor Zdr-

ženja pa naj na svojih sejah daje potrebne smernice.

7. Tudi letos poudarja kongres, da je treba delo ženskih odsekov kar najbolj podpirati. Če se upošteva, kako so v naši stroki ženske glede pravic postavljene, kako se jim odreja enakopravnost z moškimi, v koliko težjem položaju žive kakor moški, oziroma se na vzvišeni materinski poklic — je treba pravilno razumeti prizadevanje žensk, da si v zvezi z moškimi izvojujejo boljše življenjske in delovne pogoje in si pribore tisto spoštovanje in človeško dostojanstvo, ki ga po svojem delu zaslužijo.

Prav tako kongres ugotavlja, da delo ženskih odsekov lani navzlic negativnim okoliščinam ni bilo niti tako skromno, kakor se je pričakovalo. Da bo delovanje letos uspešnejše, se naroča ženskim odsekom, naj pomnože delavnost, sekcijski odbori naj pa spravijo v sklad svoje delo z delom ženskih odsekov, kjer do tega še ni prišlo, ker bo to najbolj ustrezalo koristim in nalogam naše organizacije.

8. Kongres ugotavlja, da se gmotni položaj drž. uslužbencev lani ni izboljšal. Zaradi še večje podražitve življenjskih potrebščin in obremenitve prejemkov zaradi zvišanja uslužbenškega davka, se je celo še poslabšal. Mnogoštevilne obljube odgovornih činiteljev, da se bo gospodarski položaj drž. uslužbencev izboljšal, se niso izpolnile, čeprav so to po uradnih podatkih dovoljevale fin. razmere naše države.

Združenje uradnikov p. t. t. stroke poudarja, da si rešitve tako težkega vprašanja ni niti mogoče predstavljati brez stvarnega, globokega in na demokratski podlagi utemeljenega sodelovanja vseh strokovnih organizacij — brez stalnega sodelovanja.

Napori ene organizacije, poedine in enostranske akcije, kakor tudi občasno in od primera do primera uveljavljeno sodelovanje ne bo in ne more nuditi nobenih pozitivnih uspehov.

Zato naroča kongres odboru Združenja p. t. t. uradnikov, da posveti največjo pozornost sodelovanju z vsemi strokovnimi organizacijami.

jem, je Združenje narodnih železničarjev in mornarjev predložilo finančnemu ministrstvu obširno vlogo, v kateri navaja poglobljene točke, ki naj bi se spremenile oziroma smotrno spopolnile.

Predvsem naj bi se spremenil dosedanji člen 7. uredbe, ki govori o tem, kdaj vplačevalcu pripada pravica do vrnitve vplačanih prispevkov. Ta določba naj bi se tako popravila, da bi se uslužbencu takoj vrnili prispevki, če se prevede v pragmatično službo, če mu preneha služba zaradi bolezni, ki je trajala preko 60 dni v enem letu, ali če se mu služba upravno odpove. Če tak vplačevalec prispevkov ne bi dvignil, naj se mu ob ponovnem sprejetju na delo v službi države prejšnja službena doba, med katero je že vplačeval prispevke, vračuna za pravico do podpore. Tudi naj se prispevki vrnejo družini vplačevalca, ki je umrl, preden si je pridobil pravico do družinske podpore. Tudi vplačevalec, ki je svojevoljno po pravilni odpovedi izstopil iz službe države, naj ima pravico do povrnitve svojih prispevkov, v korist podpornega sklada naj se pa odbije enoletni prispevek.

Nadalje naj bi se po ti spomenici UJNZB spremenil tudi čl. 8. uredbe, ki govori, kdaj vplačevalec pridobi pravico do osebne podpore iz sklada. Ta člen naj bi se v prihodnje glasil takole: »Po desetih letih vplačevanja in po izpolnitvi 60. leta starosti, če služba preneha po § 173. u. z. (bolezen preko 60 dni) ali zaradi odpovedi s strani države po § 178. u. z. (oziroma po §§ 183. ali 184. zak. o drž. prom. os.) ali po 40-tih letih vplačevanja, se mora vplačevalcu odmeriti osebna pokojnina, če to zahteva.« — V pojasnilo, zakaj je potrebna ta sprememba, navaja spomenica tole: »Ta sprememba je potrebna zato, ker so določila v uredbi za pridobitev pravice do podpore, zelo težka in se znatno razlikujejo od podobnih določil za pridobitev pokojnine po zakonu za pragmatično uslužbenstvo. Po predpisih zakona o drž. prometnem osebjui si uslužbenec po desetih letih pragmatične službe pridobi pravico do pokojnine, medtem ko pridobi po dosedanjih predpisih čl. 8. uredbe po podpornem skladu vplačevalec pravico do podpore šele, če po desetih letih postane duševno ali telesno nesposoben za vsako službo sploh.«

V čl. 10. uredbe je predpisano, da je podlaga za odmero osebne podpore zadnja vplačevalčeva nagrada. Ta

predpis naj bi se po ti železničarski spomenici tako spremenil, da bi se navedeni člen glasil takole: »Podlaga za odmero osebne in družinske podpore se izračuna po povprečnem znesku prejete nagrade (plače), počenši od 1. aprila 1932. oziroma od 1. aprila 1933. do meseca, v katerem je služba prenehala.« — Spomenica utemeljuje potrebnost te spremembe s posebnimi določbami za železniške dnevničarje oz. pogodbene uradnike, ki bi morali, če hočejo, da se jim prejšnja doba, ko še niso bili podvrženi dolžnosti vplačevanja v ta sklad, vračuna za podporo, vplačati naknadno visoke razlike in to na podlagi nekdanjih mnogo višjih nagrad. Te so se jim pozneje znatno znižale, v nekaterih primerih za polovico, da celo za dve tretjini. Zato bi bili oškodovani, če ostane v veljavi neizpremenjeni čl. 10. uredbe.

Spremenil naj bi se tudi čl. 48., in sicer njegov 3. odstavek, ki določa kako je izračunati osebno podporo, če pride do tega, preden je vplačevalec vplačal vse naknadne prostovoljne prispevke z namenom, da si zviša podporo. V prihodnje naj bi se ta predpis glasil takole: »V primeru, da ta vplačevalec dobi posebno podporo prej kakor je vplačal vse naknadne prispevke, se mu vračuna za osebno podporo ves čas, ne glede na to ali je vplačal vse prispevke, vendar se mu manjajoči, še neplačani prispevki odtegnejo v prihodnjih mesečnih obrokih od njegove osebne podpore. Isto velja tudi za družinsko podporo.« — Ta sprememba je nujno potrebna, ker se številno dnevničarjev, ki prostovoljno pristanejo na naknadno vplačilo prispevkov za čas od 30. maja 1922. do 1. aprila 1932., stalno narašča in bi moglo biti mnogo teh naknadnih vplačevalcev hudo oškodovanih, če ostane ta predpis neizpremenjen. Zgodilo bi se namreč, da bi se jim vračunalo samo toliko od tega prej navedenega časa, za kolikor so dejansko že vplačali prispevkov. Sprememba pa niti za podporni sklad niti za državo nima prav nobene škodljive posledice, ker bi vplačevalci svojo dolžnost s tem popolnoma izpolnili.

Iz vsega navedenega je videti, da je spomenica popolnoma utemeljena in bi bilo v veliko korist vseh dnevničarjev in pogodbenih uradnikov, ki plačujejo prispevke v podporni sklad pomožnega osebjia, če bi finančno ministrstvo upoštevalo prednje razloge in uredbo v opisanem smislu spremenilo.

L. A.: O podpornem skladu pomožn. osebjia

Medtem ko prejemale državni uradniki, zvaniki in služitelji, ko izpolnijo za to predpisane pogoje, pokojnino po predpisih uradniškega zakona (oziroma zakona o drž. prometnem osebjui), in sicer sami iz splošnih sredstev državnega proračuna, njihove družine pa iz uradniškega pokojninskega sklada, je za proračunske dnevničarje to vprašanje urejeno na drug način. Pragmatični državni nameščenci plačujejo, dokler so aktivni, pa tudi še kot upokojenci prispevke v uradn. pok. sklad, iz katerega prejemale nato njihove družine rodbinske pokojnine. Za lastne, osebne pokojnine pa ne plačujejo prispevkov.

Dnevničarji in pogodbeni uradniki, postavljeni po predpisih X. poglavja uradn. zakona pa prejemale po izpolnjenih pogojih podporo iz podpor-

nega sklada pomožnega osebjia v službi države, urejenega z uredbo od 2. nov. 1932., št. 48.300/I. Da so prispevki za ta sklad sorazmerno previsoki, dajanje vplačevalcem pa prenizke in zvezane z zelo ostrimi pogoji, smo svoj čas že podrobno opisali. Zato so se dnevničarji vsa leta od uveljavljanja navedene uredbe prizadevali, da bi dosegli spremembe teh strogih predpisov — doslej, žal, zamen.

V letošnjem finančnem zakonu je pa v § 14. pod t. 26. pooblastilo za finančnega ministra, da sme predpisati spremembe in dopolnitve k navedeni uredbi. Doslej ta novela še ni bila izdana, znano pa je, da se v finančnem ministrstvu že pripravlja. Prav zato in da bi se te spremembe izvedle resnično v korist uslužbenstvu, to je prizadetim pogodbenim uradnikom in dnevničar-

A. Birabeau:

Nehvaležnost

Gospodična Hermina de Vandoize je prav v vsem podobna bratu. Njen brat je, pri moji veri, zelo čeden možak. Torej je tudi gospodična Hermina zelo čeden možak. Lahko bi obula bratove škornje; lahko bi se celo, če bi se upala, poslužila njegove britve, zakaj — uboga gospodična Hermina! — dasi iz njenih usten ne prihaja nikdar nič drugega kot same nepravne besedice, je zelo kosmata okoli ust. Prav tako, dasi nosi srce tako rekoč na dlani, si kupuje rokavice številke 8 $\frac{1}{4}$. Tri pustolovščine je doživela oziroma prav za prav trikrat isto: trikrat so jo imeli za slabo v žensko preoblečenega tolovaja, jo vlekli na stražnico, kjer se je morala sleči, in — pomislite, pred moškimi! Zapik, še četrto dogodivščino je doživela: našel se je gospod, ki ji je pričel dvoriti. Bil je nekakšen trgovski zastopnik; ko sta se zaročila, jo je pripravil do tega, da mu je zaupala svoje premoženje, nakar je izginil. Nikoli ni hotela priznati, da se je bila seznanila tedaj s tatom. Veruje, da so ga napadli, oropali ali celo umorili. Ni še obupala, da bo dočkala nekega dne, da se vrne. Bil je plavalas in imel je zelene oči. Kadar zagleda otroka z zelenimi očmi in plavimi lasmi, bi ga najrajši objela in poljubila:

tak, kajpada, bi bil fantiček, ki bi ga imela ona. Ne upa se pa storiti tega, zakaj vsakokrat, kadar je objela katerega, da bi ga ljubkovala, se je je ustrašil in pričel kričati... zato se samo obrne, kadar sreča katerega in srce se ji razburka; časih gre za njim in si prizadeva, da je ne bi opazili.

Nekega dne je opazila malega Piotta. Bilo je decembra, ko je semenj zasedel ves široki bulvar. Jahal je belega zajčka na vrtljaku; droben deček je rosil, lajni, ki je spremljala vrteče se zajčke, se je koledalo, tako da je bilo vse skupaj videti še bolj žalostno; mali Piotte se je sam vrtel; imel je lepo črno haljico in videti je bilo, da se dolgočasi; vendar se je moral zabavati, zakaj čeprav je bil tako čisto sam, si je plačal najmanj trikrat vožnjo na vrtljaku. Plavi lasje in zelene oči in ta videz dolgočasje v naročju sreče: natančno tak je bil nekoč trgovski zastopnik, ko je dvoril gospodični Hermini... ah! kako rada bi si bila pritisnila na srce tega malčka! Toda prišli so drugi otroci, se skobacali na bele zajčke, mali Piotte je zlezal s svojega in se izgubil v množici.

Upala je, da ga bo še srečala; gotovo je bil otrok iz tega okraja... Videla ga je spet, ko je kupoval v neki mlekarini in imel čez malo ročico obešeno veliko mrežo za na trg; toda šele nekaj mesecev nato: štirinajstega julija, veste, čisto natančno, saj

si je datum lahko zapomniti, se je spet na bulvarju ustavlil semenj.

Glejte si, kakšen srečen slučaj! Nikakor ne. Povem vam namreč, česar gospodična Hermina nikoli ni izvedela: mali Piotte, to je otrok vrtljakarja z belimi zajci. Če je videti, kakor da se ne zabava, kadar jaha na zajcu, se v resnici ne zabava: zaposlen je. Za vabnika ga imajo. Majhni otroci niso prav nič bolj prebrisani kot odrasli: da jih kak užitek zameče, je treba, da vidijo koga, ki ga ravno že uživa. Z dvema letoma je mali Piotte že bil za živo reklamo; počakal je, da je godba zbrala nekaj ljudi, nato se je skobacal po dveh stopnicah, molil pet soldov, ki jih je tišal v drobni pesti in splezal na zajca. Toda bila je to zelo zamotana stvar. Lahko si mislite: zlasti ni smel kar naenkrat reči očetu »ata! in moral se je delati kakor da se boji, ko mu je oče dejal: »No, no, mladi gospodič, le nikar se me ne bojte...« Nato, ko je njegov vzgled privabil ljubitelje, se je splazil za šotor in zamenjal svojo snažno haljo z manj čisto: delovni dan je bil končan.

Delo, ki ga je treba opravljati večer za večerom. In prav tako ob nedeljah in v četrtek dopoldne. Danes na primer, je nedelja. Lepa nedelja, vsa prepojena s soncem in posuta s tistim prahom, brez katerega ljudske zabave niso mikavne. Komaj je brezzoba vrtljakova lajna dva-

Iz starih časov . . .

javljamo, kar nam je pripovedoval neki upokojeni profesor o svoji prvi postavitvi. —

»Ko sem dokončal filozofijo na zagrebškem vseučilišču, nisem prosil za službo, ker sem se odločil, da bom pred tem opravil profesorski izpit. Jeseni istega leta so me poklicali na vojaške vaje. Ko sem se vračal iz Vараždina, kjer so se te vaje končale in sem prišel v Zagrebu na kolodvor, je ob izhodu stopil k meni ravnatelj za-

krat ali trikrat izkričala svoje napeve: Moj ljubi, Mala šepavka, Nikoli ne izveš tega, izbor iz opere Carmen in Čaj za dva, ki sestavljajo njen spored, je mali Piotte že prost. In kako srečen je zaradi te prostosti! In kako se mu mudi, da bi jo užil! Le pogledajte ga, vročica ga priganja, oči se mu bleste, noge mu kar poskakujejo.

Kam teče? Zapustil je bulvar in že je v pustih in tihotnih ulicah. Veselični šunder je daleč in že nejasen. Ulice so videti bolj sveže in čistejše. Človek bi mislil, da je v kopališču, kadar se oddaljš od morja. In v eni teh ulic sreča gospodična Hermina malega Piotta, tretjič. Ne vidi je, tako je v ognju in tako zelo se mu mudi. Tedaj jo prevzame ginjenost: ah! kako silno je vendar podoben trgovskemu zastopniku! Nekoč je videla pri njem isti žareči in časih boječi pogled: veste, tisti dan, ko mu je izročila premoženje na primer... Ne da bi imela namen, mu sledi.

Prišel je počasneje stopati. Ustavi se pred priprtimi vrati. Obotavlja se. Nazadnje odrine vrata. Vstopi. Ko gospodična Hermina dospe do vrat, bere nad njim: Občinska šola...

Mali Piotte gre preko dvorišča, nemirno stopaje. Plazi se ob zidu. Čisto na koncu je okno nekega razreda. Naglo pogleda: žive duše nikjer. Tedaj mali Piotte vstopi in žareči in bojazljivi obraz se mu od vese-lja kar razcvete. Ah, v kakšen čudovit ne-

grebške gimnazije, g. Divković, in mi dejal: »Izvedel sem na vašem stanovanju, da se vrnete s tem vlakom, pa sem vas počakal, ker vas nujno potrebujem.«

»Mene?«

»Da, ravno vas. Neki moj profesor je postal vseučiliški docent, drugi je bolan, tako da ne morem razdeliti 16 ur profesorjem na zavodu. Zaprošil sem vlado za novo moč, toda odgovorili so mi, da so vsi kandidati, ki so letos dokončali fakulteto, že dobili službe. Ker sem vedel, da ste vi edini še brez nje, sem vas prišel prositi, da prevzamete na mojem zavodu suplentsko mesto, katero lahko takoj nastopite.«

Ko sem to ponudbo zaradi izpitnih razlogov odklonil, me je moj bivši ravnatelj začel prepričevati, da se bom — saj bom služil v Zagrebu — mogel vseeno pripravljati za izpit. Poudaril je, da bom s tem storil veliko uslugo zavodu, na katerem sem bil osem let dijak, ker bi, če odbijem ponudbo, moral on skriti na zavodu za 16 ur pouk, kar ne bi bilo v korist niti zavodu, niti mladini. Ponudbo sem torej sprejel, na vprašanje kakšne formalnosti naj še izpolnim, mi je pa ravnatelj odgovoril:

»Svoje ste storili, drugo je moja skrb. Pridite pojutrišnjem k meni v pisarno.«

Ko sem tisti dan prišel k njemu, mi je vročil dekret, s katerim sem bil postavljen za suplenta. Dekretu je bila priložena tudi odmera prejemkov.«

Tipičen primer za dobo, ko so bili ne le absolventi vseh šol, temveč tudi absolventi trgovskih in obrtnih poklicev neke vrednote, katere so iskali na vsakem koraku, kar je mladini dajalo ne samo socialno stalnost, temveč je v nji izzvalo tudi ponos in stalnost njegovega duševnega in npravnega značaja. Današnji absolventi, ki pripravijo mnogo časa in denarja, preden zberejo mnogoštevilne priloge za prošnjo, nato pa čakajo tudi leta, da dobe prvo namestitev, po tem pa spet dolge mesece čakajo, preden jim odmerijo službene prejemke, bodo upravičeno dejali: »Lepo so živeli naši očetje in dedje, ki nas mnogokrat ne razumejo in nas obsojajo ravno zaradi tega, ker nas ocenjujejo iz perspektive svojega časa.«

Ob branju teh vrstic se človeku zdi, da poslušajko iz pradavnine.

Vestnik

Zaostanki. Vsem p. n. naročnikom, ki so v zaostanku z naročnino, sporočamo, da morejo te zneske vplačati tudi v obrokih, če jim to naenkrat ni mogoče. Popolnoma razumemo njihov položaj, prosimo pa cenjene naročnike, naj upoštevajo okolnost, da mora tudi naša uprava sproti kriti vse svoje nemale obveznosti — in to zgolj iz naročnine. Zato je obstoj in razvoj lista odvisen od točnega in pravočasnega dotoka naročnine.

Pomagajmo si sami — in Bog nam pomore! Bolj ko kdaj prej se zvestoba pokaže in izkaže v stiski. Prav zdaj, v tej težki gospodarski krizi, je treba, da naše državno uslužbenstvo pokaže, da hoče imeti lastno, neodvisno, dobro in zanesljivo informativno glasilo. Pokazati pa mora to zvestost z dejanji! Zato naročajte »Naš Glas«, širite ga med znanci in po javnih lokalih. Podpirajte ga s prispevki za naš tiskovni sklad. List je navezan samo na naročnike, na njihovo zavednost in zvestobo. Ne pozabite, da je to naš list, vseh nas skupno glasilo!

Retroaktivnost naknadnih upravnih odločb. Neki aktivni državni uslužbenec, ki se je v službi tako hudo poškodoval, da je postal nesposoben za nadaljnje službovanje, a še ni imel dovolj službenih let, da bi bil mogel biti upokojen oz. da bi se mu bila mogla priznati podpora, je bil v letu 1924 odpuščen iz službe brez vsake pokojnine ali podpore. Dotični odpuščen uslužbenec je nato v teku let dokazal, da je postal nesposoben za službo v izvrševanju svoje službe, in da se mu torej mora priznati pokojnina. Na podlagi izvedenega postopka mu je bila pokojnina res priznana, toda šele od tedaj naprej, ko je vložil prošnjo za priznanje pokojnine, torej ne že od leta 1924. dalje. Proti ti odločbi se je uslužbenec obrnil na drž. svet, ki je pa njegovo tožbo zavrnil s sledečim utemeljevanjem: »Po § 133. zakona o splošnem upravnem postopku more oblastvo, ki je izdalo pravnomočno odločbo, s pristankom oseb, ki so si s to odločbo pridobile pravice, ob splošnih zakonskih pogojih to odločbo razveljaviti ali spremeniti. O

razumevanju § 133. zak. o spl. upr. post. je državni svet na splošni seji dne 24. in 25. aprila 1934., št. 11.536/34, izdal odločbo, ki je obvezna za vse oddelke državnega sveta in ki se glasi: »Z zakonom o splošnem upr. postopku upravnemu oblastvu ni prepovedano popravljati svoje pravnomočne odločbe. Takemu popravku se more dati učinkovitost od dne izdajanja odločbe, ki se popravlja, če je bilo z njo oškodovano subjektivno pravo poedinca.« Iz prednjega je videti, da upravno oblastvo »more«, ne pa »mora« razveljaviti ali spremeniti svojo pravomnočno odločbo, kar torej je odvisno od proste presoje upravnega oblastva. V takih stvareh pa, kjer so upravna oblastva s pozitivnimi predpisi pooblašena, da izdajajo odločbe po prosti presoji, tožba na državni svet ni dovoljena.

Pravica javnosti trgovskih tečajev. Dolej je trgovsko ministrstvo priznalo pravico javnosti sledečim enoletnim trgovskim tečajem: 1. Christofov enoletni trg. tečaj, 2. Enoletni trgovski tečaj na Kongresnem trgu in 3. Enoletni trg. tečaj Robida, vsi v Ljubljani. Razen teh pa še: 4. Ant. Rud. Legatov enoletni trg. tečaj in 5. Kovačev enoletni trg. tečaj v Mariboru. — Vsi redni učenci navedenih tečajev, ki so že pred vstopom vanje vanje dovršili nižjo srednjo ali meščansko šolo ter opravili nižji tečajni oz. završni izpit, imajo: 1. pravico do rodbinske doklade, 2. ugodnost znižane železniške voznine in 3. ugodnost četrtinske voznine na izletih.

Dnevničarji in dninarji v drž. službi. Znano je, da morajo pogodbeni uradniki in proračunski dnevničarji plačevati posebne prispevke v podporni sklad pomožnega osebja v službi države, iz katerega prejemajo oni in njihove družine podporo. Razen navedenih pogodbenih uradnikov in dnevničarjev so pa v službi države tudi še dninarji in »honorarni uslužbenci« (kakor jih imenuje uradniški zakon), ki prejemajo nagrade in dnevne mezde po krajevnih običajih. Tem poslednjim pa ni treba vlagati prispevkov v podporni sklad, ker pač niso stalni proračunski uslužbenci. —

znan svet je pravkar vstopil. Kako je vse to lepo, mar ne? Kateder, tabla... ta dobri vonj po zaprti sobi! In taka tišina, ta čudovita, ta sijajna tišina! Kakšen užitek! Potipati kredo, odpreti knjigo, prekrižati lakti nad šolsko klopjo... ah, če pomisliš, da so dečki njegovih let in celo še manjši, ki prihajajo semkaj vsak dan, in to zjutraj in popoldne, saj veste!... Kakšno srečo imajo nekateri v življenju navzle vsemu! Vse te knjige, vsi ti zvezki... Vzame v roke zvezek, prime pero in se zabava s tem, da dela kakor so delali drugi v svojih zvezkih: notri so ravne črte, okrogle črte... Ah, to pa ni tako enostavno... Toda če poskusiš še enkrat... ah, zdaj gre pa že bolje. Bože moj! Kako bodo presenečeni in nevoščljivi njegovi pajdaši — mali Frede iz Muzeja Dupuytren, mali Fernand iz barake Plastični kipi (saj veste, tam kjer je zgoraj napis »Samo za odrasle«) in mali Geo iz lope, kjer so aparati za gledanje: ko bodo izvedeli, da je ves popoldne prebil v šoli!...

Ta trenutek je vstopila gospodična Hermina. Ni se mogla zadržati. Videla je to grozno besedo nad vrat: Občinska šola. V nedeljo! Tako lepo nedeljo! Ubožček, čisto sam v razredu, pa v nedeljo! Ali je dovoljeno tako kaznovati otroke! Srce se ji je stisnilo: vstopila je.

Z najnežnejšim glasom, kar ga premore njeno grobo grlo, ki je tako moško, pravi:

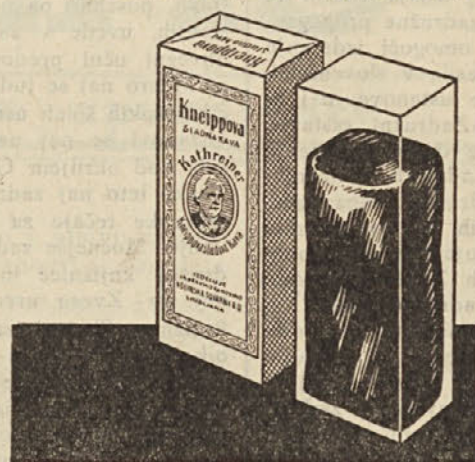
»Revček moj...« in boječe iztegne proti plavim lasem svojo ubogo veliko roko, ki ni mogla nikoli nikogar pridobiti. Čudež! Ti plavi lasje se dajo božati: zato, ker mali Piotte misli, da je ona učiteljica in se ne upa geniti. Ah, kako se tedaj gospodični Hermini razpre srce in kako brzo ji divja domišljija! Da, da, tako je res, osvojila si bo tega otroka, končno bo vendar mogla izliti svojo neizmerno željo, ki se ji je dotlej navzle njenim željam tako nakopila. Takoj si postaneta prijatelja! Stvar je čisto lahka. Samo pomislite: dobri tovariš bo, ki bo odprl temu nesrečniku vrata »Pst! Daj mi roko. Le hitro! Dvorišče je prazno.«

Spet bo zadihl sveži zrak, videl sončno svetlobo, slišal hrup, lepo nedeljo. In ko sta že na ulici — ah, kako lepo bo, kako bo srečen in kako jo bo ljubil in kako lepa bo zanj ta nedelja!

»Da, da, pojdi pa se zabavaj, malček moj. Na dvajset frankov, le hitro teči na semenj. In lahko se boš peljal na lesenih konjih kolikorkrat boš hotel!«

Uboga gospodična Hermina! Saj ni mogla vedeti, kako žalosten je semenj, če živi sredi njega vse dni v letu, niti kakšno srečo je pokvarila. Zato tudi ne bo nikoli razumela, zakaj se ji je mali Piotte nenadoma iztrgal iz rok, ji zakričal naravnost v obraz kopico umazanih psokv, da se vam jih ne bi nikoli upal niti ponoviti...

3/4 ZAVITKA Kneippove SLADNE KAVE TVORI DRAGOCENI PRAŽENI SLADNI SLADKOR

V konkretnem primeru je neki dnevničar zahteval, naj se mu vrnejo prispevki, katere je vplačal v navedeni podporni sklad, češ da ni dnevničar, temveč dninar. Zahteva je bila zavrnjena, proti ti drugi odločbi je pa vložil tožbo na drž. svet, ta jo je prav tako zavrnil. Utemeljil je drž. svet svojo razsodbo takole: »Po določbi § 182. u. z. je razlika med pogodbenimi uslužbenci oz. dnevničarji ter med dninarji, ki so v službi države, v načinu določevanja nagrade. Dninarji so tiste osebe, ki se plačujejo z dnevnimi mezdami oz. po številu odsluženih delovnih dni, ki jim torej zaslužek ni v naprej določen, medtem ko je pogodbenim uslužbencem nagrada naprej določena v mesečnih zneskih. Dejstvo, da tožitelj ni dobil nagrade tudi za dni, ko ni opravičil svojega izostanka, ne odloča. Ugotovilo se je, da je bila njegova mesečna nagrada vnaprej določena, zato ga je smatrati za pogodbenega uslužbenca, ki mora plačevati navedene prispevke.«

Kako se vlagajo tožbe na državni svet, Znano je, da se morajo po predpisu čl. 21. zakona o drž. svetu in upr. sodiščih vlagati tožbe na drž. svet v teku 30 dni od prejema odločbe upr. oblastva. Tožba se vloži ali neposredno pri drž. svetu ali pa po pošti priporočeno na receptu. Tožbe, ki se vložijo po preteku tega roka, se ne obravnavajo, temveč se kot prepozno vložene zavrnejo. — V nekem konkretnem primeru je neki državni uslužbenec proti odločbi gradbenega ministrstva vložil tožbo na drž. svet, poslal jo je pa pomotoma nekemu krajevnemu uradu, ki jo je tako kasno poslal državnemu svetu, da je dospela k temu po preteku 30 dni od vročitve izpodbijane odločbe. Zato je državni svet tožbo kot zakasnelo zavrnil, ker bi bil moral tožnik tožbo dostaviti državnemu svetu v strogo določenem roku 30 dni. Dejstvo, da jo je vložil sicer v tem roku, toda pri nekem drugem krajevnem uradu, je brez vpliva, ker tožba ni v predpisanem roku dospela k drž. svetu.

Iz organizacij

Jubilej žel. organizacije. Ljubljanska sekcija Združenja narodnih železničarjev in mornarjev obhaja v oktobru tridesetletnico delovanja. V proslavo jubileja bo »Glasnik železničarja i brodarja« objavil vrsto zgodovinskih in drugih spominov na začetek in nadaljnje delovanje organizacije. V Ljubljani so že ustanovili poseben odbor, ki bo pripravil vse potrebno za izvedbo proslave. Na sporedu so slavnostno zborovanje sekcije UJNZB ter razne športne in glashbene prireditve.

Koliko učiteljev je neorganiziranih? Na zadnjem občnem zboru ljubljanske sekcije JUJ, ki je bil sredi julija, je bilo iz tajnikovega poročila posneti, da je še precej učiteljev (oz. učiteljic), ki niso člani Jugoslov. učiteljskega združenja. Po poročilu je v Sloveniji 4377 učnih oseb. Med temi je: 13 kontraktualcev, 44 dnevničarjev, 40 je dodeljenih banski upravi, 193 drugim ustanovam, 60 učiteljic ročnih del, 33 drž. veroučiteljev in 12 strokovnih učiteljev. Izven organizacije je torej 1157 učiteljev.

teljev in učiteljic. To bi bilo precejšnje število, toda pomisliti je treba, da so v številu 4377 všteti tudi kateheti, redovnice, prosvetni okrajni tajniki, referenti in šolski nadzorniki, tako da se dejansko število neorganiziranih laških učiteljev, ki delajo v šoli, močno zniža.

Priporočamo ogled in nakup modnih novosti za jesenske obleke itd. v MANUFAKTURI NOVAK na Kongresnem trgu.

Sanatorij za železničarje na Golniku. Pisali smo že, da so začeli zidati poseben oddelek za tuberkulozne železničarje v zdravilišču na Golniku. Oddelek je precej velik in ima tri nadstropja, ter je v glavnem že dovršen. Notranjost je kar najmoderneje opremljena in ima poslopje tudi posebno moderno higiensko »žarilno kurjavo«, ki je to prvič praktično uporabljena v vsi Jugoslaviji. Oddelek bo že kmalu odprt in izročen uporabi. Postavil ga je železničarski bolniški sklad.

Upokojenec

Tovarišem upokojencem! Vse upokojene tovariše vabimo, da se naroče na naš list, ki se z enako vno zavzema za interese aktivnih, kakor tudi upokojenih drž. uslužbencev, in to ne glede na službeno pogo in kategorijo. »Naš Glas« je z dosedanjimi 20 letniki dokazal, da se je vselej neustrašeno in dosledno boril za koristi vsega stanu upokojencev. Zato list upravičeno pričakuje od vseh upokojenih tovarišev idejno in gmočno podporo. Naročajte ga, podpirajte, priporočajte in širite »Naš Glas«!

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. REICH.

Prijave za doklade. Upokojencem je znano, da morajo vsako leto začetek oktobra vlagati prijave za osebne in rodbinske doklade. Prijave se vložijo v prvi polovici oktobra, ne prej! Zato naj nihče ne vloži te vsakoletne prijave pred 1. oktobrom,

ker prezgodaj vložene prijave niso veljavne. — Natančnejša navodila v prih. številki.

Staroupokojenci in doklada za ženo. Ker mnogim zadevnim predpisom niso znani, ponavljamo vnovič, da gre staroupokojencem (upokojenim po zakonih, ki so veljali pred 1. septembrom 1923.), izjemoma tudi rodbinska doklada za ženo. Vsem drugim upokojencem je bila doklada za ženo odzeta ob znižanju drag. doklad v septembru 1935. Treba je pa vedeti, da tudi staroupokojencem doklada za ženo ne pripada, če je žena: aktivna ali upokojena javna uslužbenka ali dnevničarka; če ima žena od privatne službe ali od premoženja nad 200 din dohodka na mesec ali če opravlja samostojno delo ali poklic, za katerega je treba oblastveno dovoljenje, to pa ne glede na višino dohodka, ki iz tega posla izvira. Tudi ne gre za ženo doklada, če ne živi z možem v skupnem gospodinjstvu.

Zadružne vesti

Povečanje zadružnih prodajnih prostorov. Naša ljubljanska nabavljalna zadruga na Vodnikovem trgu je tako razširila svoje poslovanje, da ji dosedanjí prostorji že davno več ne zadoščajo. Zato je z veseljem porabila priliko, ko so se izpraznili prodajni prostori na levi strani veže poslopja štev. 5 na Vodnikovem trgu, kjer je

zadruga nastanjena že dolgo vrsto let. Najela je še te prostore in bo v njih namestila svoje oddelke za manufakturno, porcelan, steklenino in kuhinjsko posodje. Adaptacijska dela so v glavnem že končana in se obrat v povečanih prostorih začne v kratkem. — O novi razširitvi bomo še podrobneje poročali.

Še o zborovanju Zveze nabav. zadrug. Na zadnjem obnem zboru naše Zveze nabav. zadrug drž. uslužbencev so zborovalci sprejeli nekatere važne sklepe glede zadrugne propagande. Sklenili so, naj se poljudno zadrugarski zabavni list »Zadrugna zastava« preuredi v tednik, hkrati naj se pa vsebina tako spremeni, da bo hkrati tudi družinski list. Zdaj izhaja vsakih 14 dni. Zaradi uspešnejše zadrugne propagande v Sloveniji naj se omogoči izdajanje skupnega zadrugnega glasila v slovenščini. List, ki naj ga zadrug ustanove, naj bi bil sličen po vsebini »Zadrugni zastavi«. Zveza nabav. zadrug je dolžna izdajanje takega lista gnotno podpirati. Dnevnik naj se angažirajo za zadrugno propagando, ob rednih obnem zborih naj se uredniki zadrugnih listov posvetujejo z zadrugnimi delavci. Na zborovanjih Zveze naj bodo vselej predavanja iz zadrugne prakse in teorije. Vsaj po enkrat na leto naj bodo okrožne zadrugne konference. Tudi radio postaje naj se pritegnejo k propagandi in naj večkrat prirejajo predavanja o zadrugnem gibanju. Preučiti je tudi vprašanje, kako bi se mogla podpreti zadrugna propaganda s primernimi filmi.

Zadrugna vzgoja. Ker je znano, da je vzgoja najuspešnejše sredstvo za utrditev

in poglobitev vsakega gibanja, so na zadnjem obnem zboru naše Zveze nabavljanih zadrug drž. uslužbencev zborovalci sklenili, da se mora v prihodnje odbor Zveze stalno brigati za kar najbolj dosledno zadrugno vzgojo članstva in zlasti mladine. Zato naj pri odločujočih posreduje, da se na vseh srednjih in strokovnih šolah, posebno pa na učiteljskih in bogoslovjih, uvede v zadnja dva letnika kot obvezni učni predmet tudi zadrugništvo, za katero naj se tudi na univerzah in drugih visokih šolah ustanove posebne stolice. Ustanovi se naj najprej stalna zadrugna šola pod okriljem Glavne zadrugne zveze. Vsako leto naj zadrug prirejajo vsaj tritedenske tečaje za knjigovodje in poslovodje. Močnejše zadrug naj ustanove zadrugne knjižnice in čitalnice, za manjše naj pa Zveza uredi potujoče zadrugne knjižnice. Ta naj izda tudi zadrugni učbenik oz. priročnik, ki naj vsebuje poglobljeno stvarino iz zadrugne zgodovine, teorije in prakse. Zveza naj izda tudi knjigo, ki bo poljudno opisala zgodovinski razvoj in današnje stanje našega zadrugništva. Skrbi naj tudi, da se bo že zdaj začelo zbirati gradivo za zadrugno razstavo, ki bo ob dvajsetletnici obstanka Zveze.

kladnejša in najbolj osvežujoča ter da jih najbolj okrepi. Število onih, ki so za moj način spanja, stalno raste; seveda pa dosedanji poskusi še davno ne zadostujejo in jih bo treba še dolgo nadaljevati.

K temu pripominja direktor berlinske vseučiliške otroške klinike dr. Dessau med drugim sledeče: »Zelo dvomim, ali bi smel označiti kot »naravno« spanje ono, ko moramo v drugi polovici noči bdeti in delati. To je pretirano, tudi kar se tiče kratkega spalnega časa. Vsekakor pa ima vsa stvar pravilno jedro, da je namreč zgodnje spanje ravno za mlade ljudi zdravo, in priporočljivo seveda tudi za odrasle, če jim čas to dopušča. A pravil ne moremo postaviti nobenih, še manj pa da bi s povelji in predpisi hoteli kaj izsiliti. Prvi opomin vsem staršem se mora glasiti: otroci naj gredo zvečer kolikor mogoče hitro spat in naj spijo, kolikor dolgo hočejo, če jih dolžnost ne kliče iz postelje. So otroci, ki se po deseturnem spanju čutijo še trudne, dočim so drugi po sedmih urah sveži. K dobremu spanju bo bistveno pripomoglo tudi to, da večerjajo otroci vsaj tri ure prej preden gredo spat in da sjejo pred zaspanjem kvečjemu še eno jabolko. Poln želodec je prav tako strup kakor naporno

večerno duševno delo. Naravno bi bilo tudi, da bi spali poleti manj, pozimi, ko tema tako hitro nastopi, pa dalj časa; saj tudi živalstvo tako dela. Pač pa je kulturni razvoj naravno razliko med dnevom in nočjo že davno izbrisal.

Vsekakor smemo reči: Spanje pred polnočjo je brez dvoma dragoceno, že zato, ker nam nudi priložnost, da zadosti dolgo spimo; pretirano se mi pa zdi, če hoče kdo napraviti iz tega celó novo vedo.

Toplota pitne vode naj bi bila od letnega časa kolikor možno neodvisna. Globlje ko so zemeljske plasti, iz katerih voda prihaja, tem hladnejša je in tem bolj je neodvisna od dnevnega kolebanja toplote. Najprijetnejše učinkuje voda od 8 do 10° C; pri 15° voda ni več osvežujoča in ne potolaži žeje. Pripravna je temperatura tedaj, če je temeljna voda vsaj najmanj tri metre pod zemljo. Rečna voda ima poleti močno zvišano temperaturo, manjka ji potrebna svežost in zato kot pitna voda večnoma ni pripravna. Kot žejo tolažeča sredstva imenujemo poleg pitne vode še mineralno vodo in mrzlo črno kavo. Tudi vroč čaj nam more žejo za nekaj časa ugasiti.

(Iz »Zdravja«)

Zdravstvo

Naravno spanje od petih do polnoči. Prof. dr. Dessau razpravlja o zadnjih razmotrivanjih profesorja Stöckmanna, ki hoče naše spalne navade popolnoma preduriti.

Stöckmann izvaja, da nočno spanje v telesnem in duševnem oziru obnavlja naše vsakdanje življenje. V spanju se porabljen in škodljiva snov izloči in se nadomesti z novo. Spanje ima zato za človeka izreden pomen; pomanjkljivo spanje pomenja oslabiljeno življenje, dostopno boleznim.

Ljudi delimo glede spanja praktično v dve skupini: v one, ki gredo zgodaj spat in one, ki gredo pozno spat. Prvi hitreje zaspijo in zjutraj lahko vstanejo, dočim se o drugi skupini to ne more trditi. Naravno bi moralo biti tako, da gremo zgodaj spat in da zgodaj vstanemo. To mnenje je izraženo v mnogih pregovorih in rekih; saj pravi ljudska govornica, da je ena ura spanja pred polnočjo več vredna kot dve uri

po polnoči. To trdi tudi znani dr. Hufeland v svojem »nauku o dolgem življenju«. Kmetje in delavci, ki mnogo delajo, so za zgodnje spanje. Seveda pa oni, ki zgodnjega spanja še ni dosti dolgo preskusil, ne more imeti o tem nobene sodbe. A kdor si je ohranil vsaj še malo stika z naravo, bo priznal, da bi moral človek zvečer ko gre glas miru skozi naravo, temu glasu slediti. A tega običajno ne stori.

Stöckmann pravi, da je brez predsodka preskusil vse spalne čase, da je natančno primerjal njih učinke in da je prišel slednjič po neskončnih naporih in težkočah do spoznanja, da so natančno določene ure pred polnočjo za spanje najboljše. Vsaka minuta preko tega časa je pomenila motenje. Že itak je splošno znano, da predolgo spanje ne krepi, temveč slabi. Te ure so približno od petih popoldne do polnoči.

»Doselej sem dobil okoli 25 takih, ki so za »naravno« spanje in ki pravijo, da je od mene preskušena spalna doba najpri-

Otroke imate za v šole. Zanje boste potrebovali šolske potrebščine. Ne oklevajte! Pojdite v Učiteljsko knjigarno v Ljubljani ali pa v podružnico v Mariboru. Postreženi boste povsem zadovoljivo. Svoji k svojim! Ali ste naročili za svojo šolo in zase šolske in pisarniške potrebščine? Naročite pri Učiteljski tiskarni! Svoji k svojim!

ZA JESEN!

kupite za obleke, plašče, suknje itd.

najnovejše tkanine po znano ugodnih

cenah pri nas. Storili bomo vse, da

Vas zadovoljimo. Pričakujemo Vas

MANUFATURA NOVAK
LJUBLJANA, KONGRESNI TRG

Novo kolo državne razredne loterije daje zopet možnost zadeti velike dobitke

Danes, dne 13. septembra, so na razpolago srečke za I. razred 39. kola. Žrebanje pa bo 14. oktobra.

Cena srečk: četrtinka din 50.—, polovična din 100.—, cela din 200.—. V 39. kolu bo državna razredna loterija izplačala srečnim igralcem

Vsakomur je dana možnost, da si pravočasno preskrbi srečke za I. razred v domači glavni kolekturi „Vrelec sreče“.

Znano je naročnikom, da so v preteklem letu zadeli v jako velikem številu visoke dobitke na srečke, kupljene v kolekturi „Vrelec sreče“. Pogosti so veliki dobitki in tudi že milijonska premija naj Vam daje pobudo, da se takoj odločite za nakup srečke v kolekturi „Vrelec sreče“.

din 65.000.000.—.

Priporoča se glavna domača kolektura državne razredne loterije

„VRELEC SREČE“

ALOJZIJ PLANINŠEK - LJUBLJANA, Beethovnova 14 Telefon 35-10

Kralj. dvorni dobavitelj

ANTON VERBIČ

Telef. 2673

LJUBLJANA DELIKATESE

SKRBNJA POSTREŽBA! SPECERIJA

Najnižje cene
Sveže blago!

Kupujte svoje potrebščine

pri trdkah ki inserirajo

v „NAŠEM GLASU“

PORAVNAJTE NAROČNINO!

KRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.
Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413.
Posojila do Din 10.000.— vsem javnim nameščencem
po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

KROJAŠKI
ATELJE

Fran Iglič

LJUBLJANA - PRAŽAKOVA ULICA

Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Izdeluje se za
dame in gospo-
de ponajnov-
jših krojih. La-
stna zaloga mo-
dnega blaga.

Priporočamo trdko
M. TIČAR
LJUBLJANA

za nakup pisarniških
in šolskih potrebščin

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin c. z. z a. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 • Telefon št. 4421

Širite
zadrugno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadrugna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.